

de Volkskrant

Zorgautoriteit doet aanbeveling over verpleeghuizen

Eerst efficiëntere zorg, dan pas extra geld erbij

Gijs Herderscheé
Charlotte Huisman
Utrecht

Minder goede verpleeghuizen moeten eerst efficiënter gaan werken voordat de politiek extra in deze ouderenzorg investeert. Zij moeten bijvoorbeeld minder geld uitgeven aan management en gebouwen en meer geld aan zorg. Pas dan is het zinvol meer geld uit te trekken. Daarvoor moet de komende jaren 1,3 miljard euro per jaar extra beschikbaar zijn.

Dit concludeert de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) in een onderzoek dat vrijdag openbaar wordt. De NZa is het belangrijkste bestuurs- en toezichtorgaan van de rijksoverheid in de gezondheidszorg. Met wettelijke bevoegdheden kan de NZa dwars dwars gaan in plaats van naar de zorg zelf. Volgens de NZa moeten de minder presterende tehuizen een voorbeeld nemen aan de goede: die steken minder geld in overhead en zetten personeel efficiënter in.

De zorg staat in de schijnwerpers sinds de Inspectie voor de Gezondheidszorg vorig jaar een rapport over 150 verpleeghuizen publiceerde. Eenderde kreeg 'blijvend intensief toezicht', bij elf was de situatie zorgwekkend.

Eind oktober riep journalist Hugo Borst met Carin Gaemers in een manifest op tot depolitisering van het debat over ouderenzorg. Minder geld naar managers, meer naar zorg, was hun boodschap. De Tweede Kamer omarmde het manifest unaniem.

Om de verpleeghuiszorg te verbeteren, heeft het Zorginstituut Nederland eerder

HOE HET WEL MOET IN DE ZORG

Jolanda Buwalda, voorzitter raad van bestuur van Omring, een van de volgens de NZa goede organisaties: 'Omring besteedt relatief veel geld aan directe zorg. We hebben bezuinigd op overhead, niet op uitvoerend personeel. Wij investeren veel in de opleidingen en maken relatief milie en vrijwilligers betrekken we bij de zorg. Toch ervaren we de werkdruk. Wij vinden het noodzakelijk dat er extra geld naar ouderenzorg gaat, zeker nu de nieuwe bewoners bij ons komen met een steeds zwaardere vraag naar zorg.'

dit jaar normen opgesteld waaraan goede zorg zou moeten voldoen. Het ministerie van Volksgezondheid heeft aan de NZa gevraagd te berekenen hoeveel extra geld er naar de verpleeghuizen zou moeten gaan om deze kwaliteit te behalen.

Gerekend met de huidige staat van de verpleeghuizen zou er volgens de NZa 3,1 miljard euro extra nodig zijn. Maar dat geld 'verdamp't volgens topvrouw Marian Kaljouw van de NZa 'voor het aankomt'. Zij wil dat slecht presterende verzorgingshuizen in de leer gaan bij goed functionerende. Die krijgen nu net zo veel geld, maar leveren wel goede zorg. Als de slechte huizen zich daaraan optrekken, is er 1,3 miljard euro extra per jaar nodig. 'Dat geld komt er dan pas als er verbetering is. Dat proces kan in drie, maximaal vijf jaar zijn afgerond.'

... Het onderzoek van de NZa roept op tot meer aandacht geven aan de kwetsbare bewoners en er moet voldoende toezicht zijn. Er moet er altijd een verpleegkundige beschikbaar zijn. Winst is te behalen als bestaand personeel meer tijd kan doorbrengen met de bewoners op de woongroep.

Gemiddeld gaat bij verpleeghuizen nu iets meer dan de helft van het geld naar de zorg. Bijna 30 procent gaat naar overhead en leidinggevenden, de rest naar verblijfskosten. 'Er zijn grote verschillen tussen de organisaties in deze kosten. Gemiddeld gaat in goede tehuizen een groter deel van het geld naar de zorg. Andere organisaties kunnen deze voorbeelden volgen.'

PAGINA 14

Marian Kaljouw, topvrouw NZa:
'Eerst bedrijfsvoering verbeteren'

Hoe lang mogen er
nog gratis oesters
worden geraapt?

ZEELAND ONDERZOEKT INPERKING VAN
WILDRAPEN **P19**

Zelfgekweekte
kunst

KUNSTENAAR ELSPETH
DIEDERIX MAAKT HAAR
EIGEN BLOEMEN **V4-7**

Advertentie

Indonesië
al vanaf
1049, p.p.

Snelle
beslissers-
korting
tot 175,-

Boek nu Indonesië met extra korting

De snelle beslisserskorting geldt voor al onze 28 groeps- en privéreizen naar Indonesië. Boek nu uw rondreis en profiteer tot €175 per persoon korting bij een vertrek t/m december.

Meer weten? Bel 070 30 76 700 of kijk snel op nrv.nl

Kijk voor voorwaarden op nrv.nl. Prijs incl. snelle beslisserskorting. Excl. reserveringskosten 25,- en calamiteitsfonds 2,50 per boeking.

nrv
neemt je mee

VOETNOOT ONGELUKKIG

Jij bent graag ongelukkig, dat is lastig voor mensen die gelukkig willen zijn', liet een ex me per WhatsApp weten.

Ik was er niet echt op ingegaan, dat leek me beter, toch liet de opmerking me niet los. Ik was nieuwsgierig, naar alles, ook naar het ongeluk, maar betekende dat dat ik graag ongelukkig was?

Mijn voorstellingen van geluk kwamen niet altijd overeen met die van andere mensen. De teleurstelling moest niet worden verdorend maar onderzocht en uitge-

beend, dat is de taak van de schrijver.

Pas later drong het tweede deel van haar mededeling tot me door. Ze had mij gelukkig willen maken. Dat was niet gelukt. Ze was graag door mij gelukkig gemaakt. Dat was evenmin gelukt. Lastig.

Misschien moest ik haar antwoorden: 'Ik ben niet gelukkig te maken, op een paar kortstondige momenten na, maar ik schrijf met het vuur van de pure vreugde over het ongeluk.'

Arnon Grunberg

Volg de **kabinets-**
formatie op de voet

Ontvang elke dag om 17.00 uur onze politieke nieuwsbrief **Dagkoersen**

Ga naar volkskrant.nl/dagkoersen

JAARGANG 95
56 pagina's
NUMMER
28262

€ 2,60

België € 3,10
Duitsland € 3,35
Frankrijk € 3,35
Luxemburg € 3,10
Oostenrijk € 3,35

Advertentie

JEROEN
BROUWERS
DE LAATSTE
DEUR

'MONUMENTAAL
BOEK'

★★★★★
- de Volkskrant

uitgeverij atlas contact

8 710371 002009

Beeldende kunst

INTERVIEW ELSPETH DIEDERIX

Een bloem is mooi van zichzelf, maar dat betekent niet dat die schoonheid ook op een foto te zien is. Daarom kweekt kunstenaar Elspeth Diederix zelf de bloemen die ze wil vastleggen. En daarom ook is ze **hard voor haar kasplantjes**.

Door Merel Bem

Om de tuin

Diamond Striped Tulipa Apricot Parrot, 2014.
Foto Elspeth Diederix

Rainbow Thistle, 2016. Foto Elspeth Diederix

Wie had ooit gedacht dat hyacinten en blauwe druifjes elkaar zo in de weg konden zitten? Kunstenaar Elspeth Diederix (46) in elk geval niet; zij stopte de bollen van beide bloemen gewoon samen in een pot. Daar zou vast wel iets leuks uit voortkomen. Nou. Dat heeft ze geweten. De hyacinten schoten als potige sloopkogels uit de aarde en drukten de blauwe druifjes weg.

Niet dat het erg is. We bevinden ons hier immers in een laboratorium van bijna 300 vierkante meter in Amsterdam-West: misleunen mag. Bovendien, wijst Diederix om zich heen, andere experimenten lukten wel. Hier kwam bijvoorbeeld een voorbeeldig hoepelroknarcisje uit de grond tevoorschijn en daar doen een paar se iris en het paarsgroene blad van de

Tulipa Redwood onverwacht aan kleurrijm. Uit de grond van haar hart: 'Spannend hè? Ik kijk hier elksprietje omhoog.'

Dit laboratorium is haar eigen tuin. En Diederix, bekend van zorgvuldig samengestelde fotografische stillens waarin haar zelfgekweekte bloemen en planten een glansrol hebben, is de tuinier. Die combinatie van kunstenaar en tuinman (dan wel-vrouw) komt vaker voor (zie kader op pagina V7). Elspeth Diederix vertoont veel overeenkomsten met Claude Monet, de beroemde impressionist die zijn zelf aangelegde lustoord in Giverny, ten westen van Parijs, als decor gebruikte voor zijn schilderijen.

Ongeveer een jaar geleden hoogde Diederix, die een avondopleiding tot hovenier volgt, de drassige grond achter haar huis op met nieuwe aarde. Haar man, kunstenaar Jeroen Kooijmans, bouwde een kas van oude

kozijnen. Daar kronkelen nu de bleke blaadjes van de siererwt uit de kweekpotjes omhoog, terwijl in een ander hoekje het frisse groen van de Lupinus Sunrise elke nacht wordt aangevreten door - ja wat eigenlijk? Een slak, een muis? Wat het ook is, dit brutale beest heeft geen benul dat het knaagt aan de fundamente van een nieuw kunstproject.

Eind 2016 won Diederix de eerste Let It Grow Artist Grant. De beurs is een initiatief van Let It Grow, een recentelijk opgericht platform voor de stimulering van stadsgroen in Amsterdam. De kunstenaar mag 10 duizend euro besteden aan het ontwikkelen van een plan om de Amsterdammer, het hoofd vol bakstenen en rolkofferirritatie, dichterbij de kalmte van het plantenrijk te brengen.

Komend weekend ontvouwt Diederix

tijdens de eerste editie van het Greenhouse Festival (zie boven in pagina V5) haar plannen voor The Miracle Garden. Het is een weelderige snijbloementuin met een kas waar ze de wonderen der natuur met haar camera op de voet wil gaan volgen. Ze wil de tuin aanleggen in het Erasmusspark, op tien minuten lopen van haar huis. Als ze daarvoor toestemming krijgt en het benodigde subsidiegeld verzamelt, kan ze in september beginnen met de aanleg en zal de tuin volgend voorjaar in al zijn glorie te zien zijn. Belangstellenden kunnen het uitlopen van The Miracle Garden ook volgen via een Instagramaccount en via posters die door de stad verspreid zullen worden.

De eerste poster is al klaar: een foto van een sneeuwklompje dat als een schemerlamp zijn regenbooglichtbundel op de grond richt. Het is een typisch Diederix-beeld, schilderach-

LEES VERDER
OP PAG V7

Van der Grinten

Claude Monet
in zijn tuin in
Giverny, 1927.
Foto Getty

Laurence
Aëgerter recon-
strueerde een
kloostertuin in
Leeuwarden.
Foto Fries
Museum

Ella Reitsma:
Zomer, klappro-
zen en lichtvlak.
Foto Ella
Reitsma/Annet
Gelink Gallery

• ZEG HET MET BLOEMEN

Een greep uit projecten van kunstenaars met groene vingers.

In 2013 strooide **Birthe Leemeljer** (die een hoveniersopleiding volgde) voor *De onbegrensde tuinen* 70 duizend wilde tulpenbollen uit in kunstdorp Diepenheim en in de daarop volgende jaren nog eens 70 duizend in Schiedam, Delft en Utrecht. De botanische tulpen, die allemaal op een ander tijdstip uitkomen, zoeken nu elk jaar hun weg naar boven, op zoek naar de beste omstandigheden.

Voor haar *Herbarium Cataplasma* (2014) reconstrueerde **Laurence Aëgerter** samen met buurtbewoners een middeleeuwse medicinale kloostertuin in Leeuwarden. De planten werden gebruikt om foto's van geruïneerde landschappen (bomkraters, ingezakte gebouwen, brandende olievelden) te 'genezen'.

Ella Reitsma kweekt oude planten-soorten en fotografeert die. Haar collages, een combinatie van haar eigen foto's en onder meer de 17de eeuwse prenten van Maria Sibylla

Merian, worden in speciaal gemaakt dozen gepresenteerd (vanaf 6/5 in de Annet Gelink Gallery in Amsterdam).

Hoera, ook mannelijke kunstenaars hebben groene vingers. De Onkruidenier is een initiatief van **Jonmar van Vlijmen** en **Ronald Boer**, dat onkruid weer een waardevolle betekenis wil geven. Daartoe kweken ze 'ongewenste' planten (brandnetel, paardenbloem, hondsdrif) en organiseren ze workshops, expedities en proeverijen. Van 1/4 t/m

17/6 strijken Van Vlijmen en Boer neer op het terrein van de Suikerunie in Groningen.

Ze kijkt wat af, omdat ze niet in een tuin-setting werkt, maar toch kweekt **Diana Scherer** wel degelijk planten. In samenwerking met biologen van de Radboud Universiteit in Nijmegen laat ze de kriebelige wortels in allerlei decoratieve patronen groeien. Het resultaat fotografeert ze (t/m 15/4 te zien bij Seelevel Gallery in Amsterdam en Fotodok in Utrecht).

VERVOLG
VAN PAG **V4**

tig en een beetje magisch en zonder hulp van Photoshop verkregen. Ze laat zien hoe ze het heeft gedaan: ze knutselde een waaiertje van stroken gekleurd papier en ijzerdraad. Dat zwaalde ze heen en weer voor een grote afdruk van een sneeuwklolkje, terwijl ze de sluiters van haar camera helemaal open had gezet. Het resultaat is die wonderlijke straal 'licht': afkomstig van dat bewogen waaiertje. 'Grappig toch? Daar ben ik een ster in, in dat geknutsel.' Ze gniffelt om zichzelf, maar het is waar. Wie haar blog *The Studio Garden* volgt, weet dit al lang. Daar presenteert Diederix regelmatig foto's van tulpen die ze beschilderde met rafelige geometrische patroontjes, distels die ze met verf versierde of blaadjes van de Oost-Indische kers die ze tot groene slingers knipte.

Fijngevoelige, geconcentreerde installaties zijn het, zoals ze die ook al jaren maakt met doodgewone, alle-daagse dingen: plastic tuinstoelen, rolletjes felgekleurd tape, petflessen,

noem maar op. Ze hing gekleurde plastic zakken als bloemen in een struik, lichtte een roze bekertje dramatisch uit, zette een rode stip in het hart van de witkantende bloemen van de wilde peen.

'Kijk, als ik de schoonheid van een of ander ding wil laten zien', zegt ze 'moet ik er toch iets aan doen om dat duidelijk te maken. Bloemen zijn natuurlijk al mooi, maar toch, je kunt een heel saai foto van een bloem maken. Door onopvallende dingen extra te belichten, de achtergrond donkerder te maken of een streepje extra kleur te zetten, kan ik de schoonheid ervan benadrukken. Zo'n tulpenblaadje beschilder ik niet om de natuur mooier te maken; er zit meestal al een tekening in zo'n blad, die werk ik uit. Meer is het niet. Ik til het gewoon allemaal een beetje op zodat anderen kunnen zien hoe bijzonder het is.'

Diederix' tuin is dus de setting voor haar werk. Zoals Giverny de open-

luchtstudio van Monet was. Op oude foto's ziet de schilder er met zijn woeste lange baard uit als de oertuinnier of misschien wel als God, na een dag zware arbeid leunend op zijn hark in zijn zelf gecreëerde, 19de eeuwse paradijs. Monet kweekte dahlia's zo groot als zonnebloemen en zinderende bedden van knalrode geraniums. Hij bouwde er een Japans houten bruggetje en liet de vijver dichtgroeien met waterlelies.

Net als Diederix vele decennia na hem besteedde hij aandacht aan doodnormale dingen: het zonlicht dat door het gebladerte op de grond uiteen spatte, een varend stelletje in de vijver, het schaduwspel op het tuinpad, de bloemenzee langs het water. En net als Diederix zette hij sommige kleuren extra aan, speelde hij met licht en donker, verfde hij het Japans bruggetje net even wat feller groen dan het in werkelijkheid was. Gewoon, om de schoonheid van de dingen te benadrukken, om ze even op tillen en te zeggen: kijk dan.

'De tuin zelf is wat mij betreft geen kunstwerk', zegt Diederix. 'Ik maak foto's; dat is mijn werk.' Ze speelt met het idee om het Instagramaccount van *The Miracle Garden* uit te breiden met lossere, dagboekachtige foto's van het reilen en zeilen in de tuin. Maar hoevel ze houdt van de vrijheid die fotograferen met haar mobiele telefoon haar geeft, twijfelt ze. Het kan ook te los. Uiteindelijk gaat de kwaliteit van de foto altijd voor.

Ook als dat betekent dat ze beslissingen moet nemen die voor de planten niet gunstig zijn? 'Ja', glimlacht ze, 'ook dan. Ik verpot bollen naar mooiere potten, terwijl ik er eigenlijk af zou moeten blijven. Ik knip bloemen af of kleur ze. Ik ben heel hard, maar dat is dan jammer. Als het er maar goed uitziet op de foto.'

Volg *The Miracle Garden* van Elspeth Diederix via Instagram: @miraclegardening
The Studio Garden Blog: thestudiogarden.blogspot.nl